

TEZA:

1. Wysłanie korespondencji na adres wskazany przez radcę prawnego jako adres do doręczeń, w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy o radcach prawnych, a więc także w postępowaniu dyscyplinarnym, traktowane są jako doręczone w przypadku kiedy radca prawny nie odbierze korespondencji w terminie.

2. Od postanowień Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, zwracającego rzecznikowi dyscyplinarnemu sprawę celem uzupełnienia postępowania dyscyplinarnego przysługuje zażalenie (art.344a§3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych).

Sygn. akt: WO-2/22

POSTANOWIENIE

z dnia 24 marca 2022 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: S WSD Michał Rajski sprawozdawca

Sędziowie: S WSD Monika Klonowska

S WSD Przemysław Ciszak

Protokolant: Piotr Ciepiński

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2022 r. w Warszawie na posiedzeniu sprawy z zażalenia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w (...) na postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 15 listopada 2021 roku, o zwróceniu sprawy Rzecznikowi Dyscyplinarnemu celem uzupełnienia postępowania przygotowawczego w sprawie o sygn. akt OSD 74/21.

postanawia:

1. uchylić zaskarżone postanowienie w całości

2. kosztami postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym obciążyć Krajową Izbę Radców Prawnych.

Uzasadnienie

Pismem z dnia 30 czerwca 2021 roku Dziekan Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych poinformował, Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych, iż radca prawny K. J. (dalej „Obwiniona”) wpisana na listę radców prawnych prowadzoną przez OIRP w (...) pod numerem (...), w cyklu szkoleniowym 2018-2020 uzyskała o punktów szkoleniowych na 40 wymaganych.

Dnia 16 lipca 2021 roku Rzecznik Dyscyplinarny OIRP (dalej „Rzecznik”) postanowił wszcząć dochodzenie o przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn. Dz. U. 2020 r. poz. 75 z późn. zm.) w zw. z art. 6, art. 14 ust.2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i § 7 ust. 1 Uchwały nr 103/ IX/2015 KIRP z dnia 11 grudnia 2015 r. (tekst jednolity Uchwała Nr 295/X/2018 Prezydium KRRP z dnia 12 lipca 2018 r.) w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku.

Dnia 16 września 2021 roku Rzecznik złożył do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (dalej: „OSD”) wniosek o ukaranie Obwinionej o to że: w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2020 r., w (...), nie wypełniła obowiązku doskonalenia zawodowego wynikającego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i z Regulaminu zasad wypełniania obowiązku zawodowego doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania obowiązku - tj. nie wzięła udziału w okresie szkoleniowym 2018-2020 w żadnym szkoleniu.

Postanowieniem z dnia 15 listopada 2021 roku OSD, na podstawie art. 344a § 1 kodeksu postępowania karnego z zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych (tekst jedn. Dz. U. 2020 r. poz. 2320 z późn. zm.), zwrócił sprawę Rzecznikowi Dyscyplinarnemu przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych, celem uzupełnienia postępowania przygotowawczego poprzez prawidłowe doręczenie wszelkiej korespondencji kierowanej do radcy prawnego K. J., a tym samym umożliwienie jej aktywnego udziału w postępowaniu, a w szczególności realizacji przysługującego jej prawa do obrony.

W ocenie OSD z akt sprawy wynika, że wszelka korespondencja kierowana była na adres (...), następnie wracała do OIRP z adnotacją „numer niezabudowany” oraz „numer niezabudowany

nieaktualne dane adresowe” co wskazuje na to że wszelkie doręczenia pod tym adresem były dokonywane w sposób nieprawidłowy, a Obwiniona nie miała możliwości zapoznać się z treścią przesłanej korespondencji.

Zarządzeniem z dnia 15 listopada 2021 roku Przewodnicząca składu orzekającego, doręczając w Warszawie postanowienie pouczyła iż od postanowienia zgodnie z art. 426 k.p.k. w związku z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych środek odwoławczy nie przysługuje.

Od postanowienia zażaliła się Zastępca Rzecznika zaskarżając postanowienie w całości, wnosząc na podstawie art. 427 §1 k.p.k. i art. 437 § 1 k.p.k. o jego uchylenie i przekazanie do OSD do dalszego prowadzenie postępowania.

Zastępca Rzecznika zarzuciła postanowieniu OSD z dnia 15 listopada 2021 r.:

1. Obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść postanowienia, a mianowicie art. 344a § 3 k.p.k., poprzez błędne i dowolne uznanie, że od wydanego postanowienia z dnia 15 listopada 2021 r. środek odwoławczy nie przysługuje, podczas gdy z art. 344a § 3 k.p.k. wynika wprost, że na niniejsze postanowienie służy stronom zażalenie;
2. Obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść postanowienia, a mianowicie art. 344a § 3 k.p.k., poprzez błędne i dowolne uznanie, że akta sprawy wskazują na istotne braki tego postępowania, w szczególności, że doręczenia korespondencji w sprawie były dokonywane w sposób nieprawidłowy, podczas gdy Rzecznik Dyscyplinarny doręczał korespondencję zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a zatem uznać należy, że doręczenia w niniejszej sprawie są prawidłowe i skuteczne brak jest podstaw do zwracania sprawy Rzecznikowi Dyscyplinarnemu w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego;
3. Obrazę przepisów prawa materialnego tj. art.8 ust.3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn. Dz. U. 2020 r. poz.75 z późn. zm.) polegającą na przyjęciu, że korespondencja w niniejszej sprawie kierowana do obwinionej została doręczona w sposób nieprawidłowy, podczas gdy była ona kierowana na adres wskazany w ewidencji radców prawnych, a zatem uznać należy, że została skutecznie doręczona obwinionej;
4. Obrazę przepisów prawa materialnego tj. § 17 ust. 2 uchwały Nr 98/K/2015 KIRP z dnia 11 września 2015 r. (tekst jednolity Uchwała nr 85/X/2017 Prezydium KRRP z dnia 22 czerwca 2017 r.) polegającą na przyjęciu, że korespondencja w niniejszej sprawie kierowana do obwinionej, została doręczona w sposób nieprawidłowy, podczas gdy korespondencja była kierowana na

adres wskazany w ewidencji radców prawnych, a zatem uznać należy, że została skutecznie doręczona obwinionej.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Odwołanie Zastępcy Rzecznika jest zasadne.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do podniesionego w pkt 1 zarzutu naruszenia art. 344a § 3 k.p.k., poprzez błędne i dowolne uznanie, że od postanowienia wydanego przez OSD, zwracającego Rzecznikowi sprawę celem uzupełnienia postępowania przygotowawczego, środek odwoławczy nie przysługuje, podczas gdy z art. 344a § 3 k.p.k. wynika wprost, że na niniejsze postanowienie służy stronom zażalenie. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych (dalej „WSD”) zasadne jest stanowisko Zastępcy Rzecznika iż sprawę tę reguluje wprost § 3 art. 344a.

Biorąc pod uwagę fakt, że zgodnie z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych w sprawach nieuregulowanych w ustawie o radcach prawnych do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy k.p.k., odpowiednie stosowanie przepisów k.p.k. oznacza, że niektóre przepisy tych ustaw będą stosowane w postępowaniu dyscyplinarnym z pewnymi modyfikacjami, z uwagi na specyfikę postępowania dyscyplinarnego, niektóre przepisy tych ustaw w ogóle nie będą miały zastosowania w postępowaniu dyscyplinarnym, a niektóre przepisy tych ustaw będą stosowane w postępowaniu dyscyplinarnym bez istotnych zmian, modyfikacji bądź nawet wprost. (T. Scheffler, red.), Ustawa o radcach prawnych. Komentarz, Warszawa 2018).

Kwestia zaskarżalności postanowień w postępowaniu dyscyplinarnym regulowana jest przez przepis art. 74⁴ ust. 4 ustawy o radcach prawnych stanowiący od orzeczeń i postanowień kończących postępowanie dyscyplinarne odwołanie przysługuje stronom oraz Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 14 dni od dnia doręczenia odpisu orzeczenia albo postanowienia wraz z uzasadnieniem oraz pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia odwołania.

Ustawa o radcach prawnych nie zawiera jakiegokolwiek uregulowania w tej kwestii w zakresie postanowień niekończących postępowania w sprawie, wobec czego niezbędne jest sięgnięcie, na podstawie art. art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych do przepisów kodeksu postępowania karnego, gdzie wprost, w art. 344a § 3, kwestia zaskarżalności postanowienia o przekazaniu sprawy rzecznikowi dyscyplinarnemu w celu uzupełnienia dochodzenia jest regulowana.

Na marginesie WSD zauważa, że doszukiwanie się przez Przewodniczącą składu orzekającego w

sprawie podstawy niemożności zaskarżenia postanowienia wydanego w trybie art. 344a§ 1 k.p.k. w przepisie art. 426 k.p.k. stanowi swoista kuriozum na które trudno znaleźć uzasadnienie.

Z kolei postawione przez Zastępcę Rzecznika zarzuty ujęte w punktach 2, 3 i 4 jako odnoszące się do kwestii prawidłowości doręczania korespondencji obwinionej w toku dochodzenia oraz dokonanego, na założeniu jej wadliwości, zwrotu Zastępcy Rzecznika w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego WSD, uznając za zasadne, omówi poniżej wspólnie.

WSD podziela stanowisko Zastępcy Rzecznika, że nie sposób podzielić stanowisko OSD iż doręczenia obwinionej korespondencji w dochodzeniu prowadzonym w niniejszej sprawie były nieprawidłowe.

Z akt sprawy wynika że Rzecznik, Zastępca Rzecznika, jak i OSD w niniejszej sprawie kierowali korespondencje do Obwinionej na adres wskazany przez obwinioną radcę prawną w ewidencji radców prawnych.

Zgodnie z art. 8 ustawy o radcach prawnych „radca prawny jest obowiązany zawiadomić radę właściwej okręgowej izby radców prawnych o podjęciu wykonywania zawodu i formach jego wykonywania, o adresie i nazwie kancelarii lub spółki oraz podać adres dla doręczeń. Radca prawny ma obowiązek niezwłocznie zawiadamiać o każdej zmianie tych danych. Na szczególną uwagę w kontekście niniejszej sprawy zasługuje zdanie drugie tego przepisu stanowiące: Pisma w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy wysyła się, ze skutkiem doręczenia, na adres dla doręczeń, o którym mowa w zdaniu pierwszym.

W praktyce oznacza to że wysłanie korespondencji na adres wskazany przez radcę prawnego jako adres do doręczeń, w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy o radcach prawnych, a więc także w postępowaniu dyscyplinarnym, traktowane są jako doręczone w przypadku kiedy radca prawny nie odbierze korespondencji w terminie.

WSD ma świadomość, że przepis ten w znacznym stopniu modyfikuje zasady gwarancji zachowania prawa do obrony zawarte w art. 6 kodeksie postępowania karnego. W tej kwestii WSD podziela stanowisko SN wyrażone w sprawie II DSI 11/19 *W sprawach dyscyplinarnych przepisy KPK stosuje się tylko odpowiednio, a elementy gwarancyjne dla obwinionych nie mogą przesłaniać podstawowego przesłania postępowania dyscyplinarnego czyli oceny etycznego postępowania członków korporacji prawniczych. Postępowanie, w którym zastosowanie ma deontologia, nie mogą toczyć się według identycznych zasad jak postępowania o charakterze karnym dotyczące osób podejrzanych o popełnienie przestępstw O ile błędy sądu karnego (profesjonalnie zajmującego się sprawami karnymi) muszą być*

oceniane stricte według Kodeksu postępowania karnego, o tyle już orzeczenia sądów korporacyjnych, gdzie (tak jak w przypadku sądów dla radców prawnych) zasiadają osoby nie zajmujące się bezpośrednio prawem karnym, należy oceniać przez pryzmat celu, jakiemu służą, czyli wartościowaniu zachowań pod kątem zastosowania norm etycznych. Oceny takich zachowań nie wymagają zastosowania norm gwarancyjnych na podobnym poziomie jak w sprawcach karnych.

W ocenie WSD treść przepisu art. 8 pkt 3 ustawy o radcach prawnych nakazuje organom samorządu prowadzącym postępowanie w sprawie wysłać korespondencję w sprawach sprawdzonych na podstawie ustawy o radcach prawnych na adres wskazany przez tych radców prawnych w ewidencji radców prawnych. W sytuacji jeśli pod tym adresem dany radca prawny nie odbierze kierowanej do niego korespondencji, korespondencję taką uznać należy z doręczoną. Radca prawny jako podmiot profesjonalny, dodatkowo zajmujący się zawodowo stosowaniem prawa winien mieć świadomość negatywnych konsekwencji podania nieprawidłowego adresu w ewidencji radców prawnych, bądź nieodbierania korespondencji kierowanej do niego na taki adres. Na marginesie WSD zauważa, że zobowiązanie rzecznika dyscyplinarnego prowadzącego dochodzenie w sprawie dyscyplinarnej do aktywnego poszukiwania miejsca przebywania bądź adresu korespondencyjnego radcy prawnego w świetle brzmienia przepisu art. 8 pkt. 3 ustawy o radcach prawnych jest niezgodną z prawem, nieprawidłową praktyką, tym bardziej że rzecznicy dyscyplinarni, odmiennie niż prokuratorzy w postępowaniu karnym, nie posiadają prawnych środków do ustalania takiego adresu.

Uznanie zasadności zarzutów odwoławczych powoduje - zdaniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego - konieczność wydania orzeczenia kasatoryjnego. Niezbędne jest bowiem przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny winien, uznać doręczenia dokonane przez Rzecznika na adres wskazany zgodnie z art. 8 pkt 3 ustawy o radcach prawnych w ewidencji radców prawnych za prawidłowe.

Wobec powyższego na podstawie art. 437 § 2 zdanie drugie w związku z art. 438 pkt 1a oraz 438 pkt 2 k.p.k. w związku z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zdanie drugie in fine ustawy o radcach prawnych.